

Zásadní připomínky Českého svazu ochránců přírody k pozměňovacím návrhům ČMMJ, ČRS a Agrární komory, podávané prostřednictvím poslance Evžena Snítileho v třetím čtení novely zákona 114/92.

V Praze, dne 11. 5. 2009

Vážení přátelé přírody,

Během tohoto týdne bude Poslanecká sněmovna schvalovat novelu zákona na ochranu přírody a krajiny. S vládním návrhem novely, uvědomíme-li si, že vychází z několikaletých diskusí a konzultací a že k jeho přijetí bylo potřeba najít řadu kompromisních řešení, i s řadou nyní přednesených pozměňovacích návrhů více méně lze souhlasit. Nicméně prostřednictvím nezařazeného poslance Snítileho byly načteny nikým neprodiskutované pozměňovací návrhy, které jsou pro smysl zákona i pro ochranu přírody téměř likvidační. Nebo je třeba hledat nějaký záměr v tom, že nebyly předloženy tak jako ostatní návrhy k projednání ani v příslušných výborech Poslanecké sněmovny – tedy v garančním Výboru pro životní prostředí ani v Zemědělském výboru?

Je smutné, že je připravili kolegové s Českomoravské myslivecké jednoty a spolupodepsali kolegové s Českého i Moravského rybářského svazu. Je smutné, že o nich s ochranou přírody nechtěli předem diskutovat. Možná bychom se dobrali k oboustranně přijatelným formulacím. Nyní nám nezbývá nic jiného, než proti těmto návrhům, které již nelze měnit, ostře vystoupit a pokusit se přesvědčit poslance, aby je nepřijali. Prosíme naše členy i příznivce, aby kontaktovali svoje poslance a sdělili jim následující připomínky. Prosíme i rozumné myslivce a rybáře, aby prohovořili se svým vedením, proč předkládají do Parlamentu jménem svých členů připomínky, které s myslivostí a rybařinou v některých případech nijak nesouvisí.

1. Návrh vyjmout jedince odchované v lidské péči ze zákonné ochrany

V současnosti se v naší přírodě běžně setkáváme s chráněnými živočichy, kteří se narodili v zajetí a do přírody byli vypuštěni po náležité přípravě většinou v rámci záchranných programů na posilování přírodních populací. V terénu prakticky není možné tyto živočichy odlišit od těch, kteří se již v přírodě narodili. Přesto by ti první podle návrhu Snítileho, ČMMJ a dalších nebyli zákonem chráněni! Nejen, že by se zcela popřela smysluplnost probíhajících záchranných programů (na některých se mimochodem myslivci významně podílí – např. posilování populace koroptví či tetřeva), ale vzhledem ke zmíněné nerozlišitelnosti by došlo k přímému ohrožení původních populací. A nejde jen o zvěř, jak se asi navrhovatelé domnívají, jde také o raky, perlorodky, ryby či některé druhy čmeláků. Mimochodem, na webu: <http://www.makov.cz/kamera.html> můžete (ve dne) v přímém přenosu sledovat jak se dvěma trvale handicapovaným chráněným (protože v přírodě narozeným) čápům narodí pět čápat, která by podle pana poslance Snítileho a spol. chráněna být neměla, přesto, že se na podzim na rozdíl od svých rodičů plnohodnotným způsobem zapojí do jihočeské čapí populace.

Tímto návrhem paradoxně dochází i k vyjmutí z kompetence zákona u nepůvodních druhů živočichů odchovaných v zajetí. To by mohlo vést třeba i k legálnímu vypouštění piraní do našich vod či chřestýšů do našich honiteb...

2. Návrh umožnit „obejít“ záchrannou stanici při nálezu a péči o handicapovaného živočicha

Navrhovatelům ustanovení záchranných stanic pro handicapované živočichy, které se do zákona dostalo při minulé novele, zjevně překáží! Toto ustanovení pomohlo odlišit zařízení, která se skutečně kvalitně zabývají zachraňováním celého spektra handicapovaných živočichů, od subjektů, které neprůhledným a nekontrolovatelným způsobem získávají z přírody vybrané druhy živočichů – zejména jde o mláďata sokolnický zajímavých dravců. Provozovatelé skutečných záchranných stanic na sebe novelou tohoto zákona dobrovolně vzali velké břemeno povinností spojených se splněním podmínek MŽP pro povolení stanice.

Navrhovatelé se tomu všemu chtějí vyhnout a vrátit stav chaosu a neprůhlednosti, který tu byl před přijetím zmíněné novely zákona.

3. Ochrana silně a kriticky ohrožených rostlin jen po předchozím informování orgánem ochrany přírody

Navrhovatelé (těžko uvěřit tomu, že jde o myslivce a rybáře!) chtějí, aby orgán ochrany přírody předem nějak upozornil vlastníka pozemku na výskyt každé silně či kriticky ohrožené rostliny rostoucí v kultuře (kulturou se rozumí nejenom oseté pole, ale i sad, louka či les). Dokud toto neučiní, sebevzácnější rostlina nepodléhá zákonné ochraně. Přijetí tohoto návrhu by samozřejmě znamenalo obrovský nárůst byrokracie. Navíc jeho autoři jaksi nepočítají s tím, že se vlastník pozemku může změnit. To by měl orgán ochrany přírody hlídat i každou změnu vlastníka nebo by snad výskyt chráněné rostliny byl zaznamenán v katastru nemovitostí?

4. „Prevence závažných škod na zvěři a rybách“ důvodem pro povolení výjimky k likvidaci chráněných živočichů

Dle navrhovatelů by mělo být zákonným důvodem k udělení výjimky k odstřelu třeba rysa či vydry to, že „nadměrně“ žerou srnky či ryby! Lze chápat, že důvodem k udělení výjimky k likvidaci je „nepřirozené“ chování šelmy úzce se specializující na hospodářská zvířata. Nicméně, pokud predátor jen konzumuje svojí přirozenou potravu (i když často se vyskytující v nepřirozeném množství), těžko to může být důvodem k jeho odstřelu. I když v případě kormoránů, kteří by vzhledem k nárůstu populace zřejmě neměli požívat status zvláštní ochrany, se tak nyní děje a výjimky k jejich odstřelu krajské úřady po posouzení místních specifik běžně vydávají.

5. Umožnit vypouštět uměle odchované živočichy a vysazovat vypěstované rostliny chráněných druhů bez ohledu na stav populací ve volné přírodě

Vypouštění uměle odchovaných živočichů (vysazování vypěstovaných rostlin) je vždy z hlediska ochrany druhu tím nejkrajnějším řešením a přináší mnohá rizika. Mělo by se k němu přistupovat zcela výjimečně jen tam, kde druh již vyhynul či jeho populace vymírá. Vždy jen tehdy, pokud jsou známy příčiny současného kritického stavu druhu v přírodě a vazby, které daný druh má na své okolí. Přijetí uvedeného návrhu by umožnilo nijak nezkontrolovat prostředí, do kterého odchované jedince v libovolném množství vypouštíme. To by ve výsledku velmi pravděpodobně vedlo k rozvrácení stávajících populací a to nejen druhů vypouštěných ale celého, byť třeba umělého ekosystému. Chtějí snad navrhovatelé, aby mohli chovatelé vyder odchovaná zvířata volně v libovolném množství vypouštět v kterémkoliv místě republiky?

6. Jeskyně coby předmět vlastnictví

Pokud je s podivem, že myslivci a rybáři věnují tolik úsilí problematice ochrany rostlin viz bod 3, pak je ještě nepochopitelnější, že chtějí odstranit stávající zákonné ustanovení, dle kterého jeskyně, coby podzemní prostory nemohou mít vlastníky. Že by pan poslanec chtěl následně zprivatizovat naše jeskyně a věnovat se v nich odchovu jeskyních medvědů či světloplachých sumecků?

7. Nebude-li dle tohoto návrhu AOPK správním úřadem, vznikne chaos v kompetencích

Novela zákona na ochranu přírody a krajiny po několikaleté přípravě řady odborníků a složitým projednáváním mezi ministerstvy ustanovuje Agenturu ochrany přírody a krajiny sdružující již dnes správy CHKO coby orgán ochrany přírody a převádí na ní z ústředních orgánů řadu kompetencí. Uvedený návrh pana poslance a spol. AOPK ze seznamu orgánů OP opět vyškrtává, ale zapomíná už na převedení kompetencí zpět či jinam. V důsledku toho by se například národní kategorie chráněných území dostaly do kompetencí „trojkových“ obcí.

Podobných nepromyšleností a chyb by vznikla schválením pozměňovacích návrhů poslance Snítileho řada. Přitom by stačilo s návrhy přijít včas ...

Zpracoval: Petr Stýblo, ředitel Kanceláře ČSOP